

Tartu halduskohus
tartuhk.info@kohus.ee

Teie 10.09.2024 nr 3-24-713/
Meie 01.10.2024 nr 1.2-4/2238-2

Vastus haldusasjas nr 3-24-713

Lugupeetud kohus

Esitame Sotsiaalministeeriumi arvamuse vastavalt Tartu Halduskohtu 10. septembri 2024. a kohtumäärusele haldusasjas nr 3-24-713. Sotsiaalministeerium kaasatud haldusorganina nõustub Sotsiaalkindlustusameti poolt haldusasjas nr 3-24-713 esitatud vastustega kaebusele. Toome siiski veelkord välja olulisemad põhimõtted, mis puudutavad erihoolekandeteenusele suunamist ja riigi vastutust.

Sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) §-s 71 on reguleeritud erihoolekandeteenusele suunamisotsuse väljastamine. Paragrahvi 71 lõike 1 kohaselt väljastab Sotsiaalkindlustusamet õigustatud isikule suunamisotsuse, kui riigieelarves on olemas rahalised vahendid isikule erihoolekandeteenuse osutamiseks ning erihoolekandeteenuse osutajal, kelle juurde isik soovib teenust saada minna, on olemas vaba koht. Kui isik vajab erihoolekandeteenust, kuid kohe ei ole võimalik teenust osutada (puuduvad vajalikud riigieelarve vahendid või vabad kohad), võib võtta isiku erihoolekandeteenuse järjekorda. See tähendab, et inimene ootab, kuni tal tekib võimalus teenusele pääseda. Paragrahvi 71 lõikes 10 on sätestatud isiku teenusele suunamise kord ja põhimõtted juhul, kui selleks puuduvad riigieelarve vahendid - Sotsiaalkindlustusamet teavitab isikut kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis taotluse rahuldamisest ja isiku järjekorda võtmisest.

SHS § 71 lõikes 10 ning § 76 lõigetes 1 ja 2 sätestatud järjekorra regulatsioon on loodud selleks, et piiratud ressursside tingimustes oleks võimalik rakendada teenuse saamiseks ooteaega. Kuna riigil ei ole alati piisavalt ressursse (vajalikke riigieelarve vahendeid või vabu kohti erihoolekandeteenust osutavates asutustes), siis ei ole võimalik kohe kõigile teenust vajavatele isikutele abi pakkuda. Samas on järjekorra regulatsioonis arvestatud ka sellega, et teatud teenuse saajatele tuleb tagada teenus kiiremini, mistõttu võetakse sellised isikud eelisjärjekorda. Seejuures ei ole seadusandja määranud maksimaalset aega, kui kaua võib inimene järjekorras teenusele saamist oodata ehk millise aja jooksul peab riik talle sobiva koha tagama, kuna vabade kohtade tekkimine võib olla seotud erinevate asjaoludega, nagu teenuse saajate olukorra muutumine, vabade kohtade loomine uute ressursside kaudu, uute teenuseosutajate lisandumine jne.

Riigivastutuse seadus (RVastS) reguleerib riigi ja avaliku võimu kandjate vastutust, kui nende tegevus või tegevusetus on põhjustanud kahju. Riigi vastutuse eelduseks on, et riigi tegevus või tegevusetus on olnud õigusvastane. Õigusvastasus tähendab, et riik ei ole järginud seadusi või muid õigusakte, mis toob kaasa isiku õiguste rikkumise.

Isiku erihoolekandeteenuse järjekorda võtmise ja teenusele saamiseks ooteaja rakendamise puhul ei ole tegemist riigi õigusvastase tegevusega, kuna isik võetakse erihoolekandeteenuse järjekorda vastavalt kehtivale seadusele ja põhimõtetele, mis tähendab, et Sotsiaalkindlustusamet järgib seda tehes seadust. Kuivõrd seadus võimaldab erihoolekandeteenuse järjekorra pidamist, siis on riigil õigus kasutada sellist ressurside jaotamise võimalust. Seega ei ole Sotsiaalkindlustusameti selline tegevus õigusvastane, kuna see toimub kooskõlas sotsiaalhoolekande seadusega.

Lisaks hindab Sotsiaalkindlustusamet regulaarselt isikute teenusevajadust ja pakub vabu kohti järjekorras järgmistele inimestele esimesel võimalusel, mis näitab, et riik teeb omalt poolt pingutusi selleks, et arvestades olemasolevaid ressursse, oleks tagatud isiku võimalikult kiire teenusele saamine. See tähendab, et riik järgib ka avalike ülesannete täitmisel vajalikku hoolsust. Kuna Sotsiaalkindlustusamet on järginud oma ülesannete täitmisel seadusi ning avalike ülesannete täitmisel vajalikku hoolsust, siis ei ole täidetud RVastS-is sätestatud riigi vastutuse tingimused ning ei saa nõuda riigi ülesannete täitmisega seoses tekitatud kahju hüvitamist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Helen Tralla
osakonnajuhataja

Alice Sündema
Alice.Syndema@sm.ee